

sedaj so jim nemški nacijonanci odtrgali mnogo mandatov, ker se nemškemu prebivalstvu zde nemški liberalci premalo nemški.

Zaradi tega se je bati liberalcem, da mnogo izgube, ako dovolijo gimnazijo v Celji. Nemški nacijonanci jih bodo razkričali za izdajalce nemškega naroda. Dasi vlada dovoli slovenske paralelke, ali bodo za to delali odgovorne liberalce, ker dva njih pristaša sedita v ministerstvu. Od tod prihaja, da zadnji čas nemškoliberalni listi pišejo proti našim terjatvam in da se je nemškoliberalni poslanec dr. Hallwich v Trutnovu se na neki slavnosti nemškega Schulvereina odločno izrekel proti slovenskim paralelkam oziroma slovenski gimnaziji v Celji. Liberalci že prete, da se naj rajši razbije koalicija, nego bi pa se udali.

Nemškim liberalcem je gotovo mnogo na koaliciji, posebno sedaj, ko valutna in volilna reforma še nista uravnani, da se ti dve veliki vprašanji uravnati po njih volji. Na drugi strani je pa vendar pomisliti, če bi naposled tudi koalicije ne žrtovali, ako gre za obstanek njih stranke. Pomisliti moramo, da se volilna doba državnemu zboru že h koncu približuje. Vsekako bodo liberalci v hudi stiski, ako bodo konservativci pritiskali zaradi celjskih slovenskih vspeorednic. Zato pa smo prepričani, da bode še treba zanje hudih bojov. Vse še visi v zraku. Pisava liberalnih listov ni le samo strašenje.

Na drugi strani je pa pomisliti, če bodo konservativci naše težnje podpirali, ako bodo videli, da spravijo v nevarnost koalicijo ali pa nemško liberalno stranko. To bi utegnilo privedi do večjih prememb v Avstriji, katerih se nemški konservativci nič manj ne boje, kakor liberalci. Dunajski „Vaterland“ je zares precej odločno pisal o tej stvari, ali vendar se je bati, da naposled konservativni klub nas pusti na cedilu. Res bi potem slovenski poslanci morali izstopiti iz Hohenwartovega kluba. Toda sedaj niso več Slovenci odločilni faktor v koaliciji, posebno ker ni verjetno, da bi izstopil še grof Hohenwart. Nanj pa slovenski poslanci ne morejo več tako lahko pritiskati, od kar ima v žepu zaupnico gorenjskih volilcev, ki mu izrecno zaradi tega izrekajo zaupanje, ker je sklopil koalicijo. Ti volilci tudi ne morejo siliti grofa Hohenwarta, da bi zaradi celjskih slovenskih paralelk spravljal v nevarnost važno delo, katero so sami izrecno odobrili. Zato pa mi ne spadamo mej tiste optimiste, ki mislijo, da so slovenske vspeorednice oziroma slovenska gimnazija v Celji že zagotovljene. Veseli pa bodemo, ako se morda uresniči.

Politični pregled.

Verska šola. Mej konservativnim „Vaterlandom“ in pa liberalnimi listi je še vedno neka polemika zaradi papeževega pisma do avstrijskih škofov. V tem pismu se je papež pohvalno izrekel o nekem govoru učnega ministra, v katerem je mej drugim zagovarjal tudi sedanjo šolo. Liberalni listi iz tega sklepajo, da je papež odobril novodobno šolo v Avstriji, in da je ves boj proti novodobni šoli bil povsem nepotreben. „Vaterland“ se sklicuje, da je dobil od dobro poučene strani

zatrnilo, da papež ni s svojim pismom hotel odobriti sedanje šole, temveč so se njegove besede ozirale samo na nekatere druge stavke ministrovega govora, ki so bili cerkvi prijazni. „N. F. P.“ pa sedaj poprašuje, kdo je tista zanesljiva stran, ali „Vaterland“ pa tega neče razodeti. Kar se tiče dotičnega govora, mi moramo omeniti, da so nekateri strogo katoliški listi napadali ministra zaradi tistega govora, zaradi katerega ga je papež pohvalil. Sedaj se pač moramo vprašati, kako je vse to nasprotje mogoče? „Pol. Fragmente“ mislijo, da so škofje papeža napak poučili, želeč od njega dobiti nekako odobrenje koalicijske politike, da bi potem konservativci papeževo izjavo porabili proti nasprotnikom koalicije. Če je to res, mi ne vemo vso stvar smo nepristranski povedali, potem pa naj sodijo čitatelji sami.

Izjemno stanje v Pragi. — Ministri so imeli od sobote do ponedeljka več posvetovanj. Nekateri listi so hoteli vedeti, da se je pri teh posvetovanjih razpravljalo o izjemnem stanju v Pragi. Nekateri časopisi so že izrazili nado, da se izjemno stanje odpravi dne 13. septembra, ko začne zopet poslovati porotno sodišče v Pragi, ker vlada ni dobila od državnega zbora dovoljenja, da bi se še nadalje ustavile porotne sodbe. Vladni listi pa sedaj povedo, da se ministri niso posvetovali o izjemnem stanju v Pragi, da pa to ostane še dalje v veljavi, ako se kaj stvari ne premene. V nemškem taboru je seveda veliko veselje, da se podaljša izjemno stanje. Liberalni listi so že poprej Mladočehe razkričali kar za anarhiste, da izjemno stanje ostane. Sploh pa moramo reči, da izjemno stanje ni dosti pomagalo. Nekaj mladih ljudi je res prišlo v ječo, ali radikalizma pa na Češkem ž njim niso iztrebili. Skoro bi rekli, radikalna smer sedaj na Češkem še bolj prevladuje, nego je poprej. Pač so nekateri širokoustneži malo mirnejši postali, ali zato so pa drugi še odločnejši življi nastopili.

Liberalci so jako v skrbeh. Razpisane so volitve v treh okrajih, kateri so dosedaj veljali njim za zagotovljene, v enem na Štajarskem in v dveh na Koroškem. Sedaj se pa kaže, da so ti trije mandati zanje v nevarnosti. Na Koroškem so prvotne volitve precej ugodno izpale za krščanske socialiste, na Štajarskem pa ima precej upanja nemški nacijonalec, da zmaga. Če liberalci propadejo, bode to hud udarec ne le za liberalce, temveč za koalicijo samo. Liberalci bodo potem morali bolj naglašati nemškonarodno stališče, da se obdrže in s tem pa koalicija nemogoča postane. Kako da so liberalci razdraženi, kaže pisava liberalnih glasil. „N. Fr. Pr.“ se zaganja v „Družbo sv. Mohorja“, da je izpodkopala stališče liberalcem na Koroškem. Dolži družbo, da se peča s politiko in razširja nazore, ki se ne vjemajo s sedanjimi državnopravnimi razmerami v Avstriji. Namen temu napadu je očividni, da bi radi oblastvo nahujskali proti družbi, kar se pa jim pač ne bode tako lahko posrečilo. Na samo neosnovano sumničenje tudi koroška vlada ničesar ukreniti ne more.

Ogersko. — Ogerski škofje posebno knez primas, nikakor ne kažejo posebnega veselja, z vso odločnostjo ustavljati se vladi. Nekateri katoliški listi jih zaradi tega že napadajo. Nekateri celo hočejo videti, da se že mej višjo in nižjo duhovščino glede cerkvene politike kaže neki razkol. Vladni listi so pa te dni prinesli novico, da je knez primas Vaszary dobil od papeža povelje, da naj duhovščina opusti vsak daljši upor proti sedanji ogerski vladi. Da so to mnogi ljudje verjeli, je naravno, ker se škofje nič ne ganejo. Dunajski „Vaterland“ je pa od zanesljive strani izvedel, da papež ni dal takega povelja. To so se le izmislili privrženci sedanje vlade. Papež le čaka, kaj storé knez primas in drugi ogerski škofje. — Stvar je torej jasna, ogerski škofje imajo svobodno roko, le od njih je torej odvisno, če se upor z vso silo nadaljuje. Če škofje porabijo svoj vpliv, še lahko vladi marsikak račun preprečijo, ker se po ministrovih obljubi morajo cerkveni zakoni skupno predložiti sankciji. Ako gospodska zbornica zavrže katerega teh zakonov, pa je konec liberalne slave.

Italija. — Obsedno stanje na Siciliji so odpravili, toda ubogo ljudstvo ni s tem veliko pridobilo. Peščica bogatih posestnikov, katerih pravcati sužnji so ostali stanovniki na Siciliji, izsesavali bodo nadalje uboge trpine. Vlada je sicer že izprožila misel, da naj bi se zemljišča razdelila in bi tako postal vsak kmet samosvoj gospodar, toda veliki posestniki se taki razdelitvi upirajo. Z ozirom na to, da so krivičnosti v Italiji že na dnevnem redu, je verjetno, da se bo vlada na ljubo velikim posestnikom umaknila s svojim predlogom. Da bi nesrečne Sicilijane kralj vsaj nekoliko pomiril, je pomilostil malone za vso kaznen one, ki so bili obsojeni zaradi izgrediv. Tudi je kralj odredil, da se njegov sin in prestolonaslednik princ Viktor Emanuel preseli v Palermo, kar so Sicilijani tako želeli. Princ prevzame v Palermu poveljstvo edne divizije pehote

Bolgarija. — Sedma obletnica, odkar je zasedel Koburžan bolgarski prestol, višila se je dne 14. t. m. v Sofiji jako sijajno. Obhajale so se tem povodom razne slavnosti in veselice, mesto pa je bilo na večer razsvetljeno. Knez je pomilostil več navadnih hudodelcev in vse politične obsojence, ni pa pomilostil Kasavelova, ki ni hotel prositi za pomiloščenje. — O položaji mej Rusijo in Bolgarijo pišejo vedno listi, i to ruski in bolgarski. Eni vedo povedati, da je sporazumljenje lahka stvar, drugi zopet zatrjujejo, da se sporazumljenje ne bo dalo dovršiti, dokler vlada v Bolgariji Koburžan in v Rusiji car Aleksander III. Naj bo to ali ono, gotovo je, da so nespozumljenja krivi na obeh straneh faktorji, ki hrepene vedno le po lastnem dobičku. — V ministerstvu samem pojavilo se je neko nespozumljenje. Lahko je mogoče, da se vresničijo Stambulove trditve, da sedanja vlada ni mogoča dolgo se obdržati.

Belgija. — Meseca oktobra se vrše volitve v poslansko zbornico. Pripravljajo se vse za te volitve, pri katerih na podlagi občne volilne pravice prvokrat stopijo v volilni boj tudi delavci, ki bodo najbrže imeli tudi odločilno besedo. Zaradi tega se vse stranke potegujejo za njihove glasove. Konservativci in liberalci hočejo delavsko stranko za se pridobiti. Delavci vedoči, da so odločilni, postali so prevzetni in se nočejo meniti za nobeno stranko temveč hočejo samostojno stopiti v volilni boj. Liberalci bodo najbrže popolnoma propali pri volitvah, ker sami brez delavcev (socijalistov) ne morejo prodreti. Konservativci dobili bodo bržkone večino v zbornici.

Azija. — O kitajsko-japonski vojski prihajajo toli negotova poročila, da se ne more jasno vedeti, v kakem tiru je cela zadeva. Poročila vedo povedati o uspehih Japoncev, zopet druga pa o sigurnosti Kitajcev, katerim Japonci ne morejo blizu. Gotovo je, da so Japonci že parkrat natepli posamezne oddelke kitajske vojske, toda gotovo je pa tudi, da so te zmage le mimo idoče in brez posebnega pomena z ozirom na prostrano kraljestvo Kitajsko. Tega ne bode Japoncem lahko moč vso si podjarmiti; Japonci bodo že opešali, dočim velika Kitajska še velike izgube ne bo imela. — Japonci so močno vneti za vojno in razljuteni nad Kitajci. Japonska vlada vzame 50 milijonov dolarjev na posodo. Posojilo japonski kapitalisti mnogobrojno in navdušeno podpisujejo.

Obrtnija.

Obrtni strokovni šoli v Ljubljani.

(Konec.)

Na strokovni šoli za lesno obrt učili so se sledeči predmeti: veronauk, nemščina, slovenščina, računstvo, geometrija, mehanika in elementarno strojeslovje, tehnologija lesa, obrtno knjigovodstvo, poslovni sestavki, arhitekton-

sko oblikoslovje, elementarno prosto risanje, geometriško risanje, projekt risanje in nauk o sencah, prosto risanje po modelih, strokovno risanje, modeliranje, tehnična dovrševalna dela, lepopisje in praktičen pouk.

Šolo za obdelovanje lesa je pohajalo koncem leta 46 rednih učencev, 7 hospitantov, v javno risarsko šolo je pa bilo vpisanih 50 učencev. Izmej rednih učencev je bil pri 37 vspeh dovoljen, 2 nepovoljen, 4 imajo ponavljalni izpit, 3 niso klasificirani. Po maternem jeziku je bilo ob začetku leta 49 Slovencev in 2 Nemca, hospitantje so pa bili sami Slovenci.

Visoko c. kr. naučno ministerstvo je z ukazom z dne 30. maja 1894., št. 1650, javilo vodstvu strokovne šole za umetno vezenje in šivanje čipek, da je v principu zadovoljno z otvoritvijo posebnega ateljeja za absolventinje zavoda. Na tretji in zadnji letnik se ima namreč priklopiti posebni oddelek, ki bode dal absolventinjam priliko, vežbati se na večjih naročenih delih in jim olajševal prestop v samostojno, praktiško delovanje. Tak atelje bode ustrezal že večkrat izraženim željam ter bode dajal strokovne šole namenom primerno dovršitev.

Asistentinjo Terezijo Wennig je visoko naučno ministerstvo imenovalo za strokovno učiteljico od 1. jan. 1894. dalje ter ji izročilo samostojni pouk v II. letniku.

Učne moči so v interesu zavoda izdelale same, kakor tudi s pomočjo spretnejših učenk marsikako delo, s katerim so pospeševale namene šole. Tu naj bodo omenjena nastopna privatna dela:

Strokovna učiteljica Ivana Föderl je izdelala mnogo monogramov v zlatem in belem vezenji, naredila več šivanih čipek, izvršila dva mašna plašča, antependij in cerkveno bandero, poslednje deloma s sodelovanjem M. Hlavke.

Strokovna učiteljica M. Hlavka je dovršila več cerkvenih paramentov v zlatem vezenji in preskrbela potrebne risbe za dela III. letnika.

Strokovna učiteljica Terezija Wennig je napravila razne vezenine, med temi velik pečni zastor in velum v bogati zlati tehniki.

Učitelj risanja I. Zeplichal je napravil risbe raznih grbov in jednega vzornega prtiča za pouk v III. letniku, risal razne ornamente za praktiški pouk v I. letniku, izumil za stolno cerkev v Ljubljani slike za oltarni prt: „Abrama blagoslovi Melhizedek“ in „Izaka žrtvovanje“ (zvršila ji je domača umetna vezilja gspdc. Fr. Suhadolec); dalje je izumil in narisal nabožno-simboliško sliko, vpadljajóča staro in novo zavezo.

Učiteljice so bile vrhu tega napravile dne 9., 10. in 11. decembra 1893. privatno izložbo svojih del in del nekdanjih svojih učenk. Vodstvo jim je v ta namen prepustilo šolsko risalno dvorano. Mnogoštevilne objekte cerkvenega in posvetnega umetnega vezenja in šivanja čipek je ogledalo veliko občinstva.

Končno je omeniti na tem mestu, da je bila učenka Czerny Adela na svetovni razstavi v Čikagu premijirana za jedno svojih del. Razstavila je namreč pečni zastor v slikanji z iglo, katerega je naredila na šoli. Odlikoval